

Uvod

U ovoj skraćenoj verziji Vodiča za daljnje korisnike opisane su obveze daljnjih korisnika u skladu s Uredbom REACH. Izvorni dokument dostupan je na web stranicama ECHA-e (http://echa.europa.eu/reach_sl.asp). Pravna podloga je Uredba REACH Europskog Parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006.

Sukladno REACH-u *daljnji korisnici su fizičke ili pravne osobe s poslovnim nastanom u Zajednici, osim proizvođača i uvoznika, koji koriste tvari pojedinačno ili u pripravku u okviru svoje industrijske ili profesionalne djelatnosti. Distributer i potrošač nisu daljnji korisnici. Osoba koja obavlja ponovni uvoz izuzeta na temelju članka 2. stavka 7. točke (c) Uredbe REACH smatra se daljnjim korisnikom.*

Daljnji korisnici su formulatori pripravaka, proizvođači proizvoda, pružatelji različitih usluga koji koriste kemikalije, osobe koje se bave pretakanjem i punjenjem i sl.

Sukladno REACH-u, daljnji korisnici ne smiju stavljati u promet ili koristiti tvari koje nisu registrirane u skladu s REACH-em. Daljnji korisnici će i u buduće dobivati informacije o opasnim tvarima i pripravcima, kako upravljati rizikom koji proizlazi iz načina uporabe putem sigurnosno-tehničkog lista (STL) kako to dobivaju i danas. Novost je što će neki STL-ovi imati u prilogu scenarij izloženosti. U scenariju izloženosti navodit će se detaljne informacije o sigurnoj uporabi tvari ili pripravka, kako se zaštititi pri radu, kako zaštititi kupce i okoliš. Ukoliko određena uporaba nije uključena u scenarij izloženosti, daljnji korisnik treba obavijestiti svoga dobavljača da ju uključi, ili u protivnom trebaju sami pripremiti svoje upute o kemijskoj sigurnosti.

Glavne obveze daljnjih korisnika

U skladu s Uredbom REACH daljnji korisnici moraju:

- poštivati upute iz STL-a i scenarija izloženosti
- obavijestiti dobavljača o mogućim štetnim utjecajima tvari ili pripravaka te da preporučene mjere upravljanja rizicima nisu adekvatne
- osigurati informacije korisnicima:
 - o štetnosti, uvjetima sigurno uporabe, te u slučaju da ste formulator savjete o sigurnoj uporabi pripravka koji se formulira
 - ako pripravak koji se formulira sadrži vrlo opasne kemikalije koja je na kandidat listi za autorizaciju u koncentraciji iznad 0,1 % (m/m).

Daljnji korisnici ne smiju stavljati u promet tvari koje nisu registrirane u skladu s Uredbom REACH. To znači da daljnji korisnici mogu koristiti samo tvari:

- koje se proizvode/uvoze od strane dobavljača u količinama manjima od 1 tone godišnje,
- koje su izuzete iz registracije (prilog IV i V uredbe REACH)
- koje su predregistrirane i imaju poznat rok za registraciju
- koje su registrirane.

U praksi, morate biti sigurni da je dobavljač upoznat s uredbom REACH i da je uskladio svoju djelatnost s odredbama. Trebali bi dobiti izjavu kojom dobavljač potvrđuje da

je upoznat s obvezama, da ih poštuje i da je provjerio da li je njegova dobavljač usklađen s REACH-em te zatražiti potvrdu o obavljenoj predregistraciji.

Preporučljivo je obavijestiti dobavljača o vlastitoj uporabi kako bi ista bila uključena u registraciju.

Ako posjedujete određene podatke o testiranju tvari, možete se obratiti ECHA-i sa zahtjevom da sudjelujete u SIEF-u.

Važno je što prije stupiti u kontakt sa proizvođačem ili uvoznikom tvari koju koristite kako bi javili svoj način uporabe koja će zatim biti navedena prilikom registracije.

Što morate učiniti kada dobijete STL?

Morate se držati uputa iz STL-a i scenarija izloženosti ukoliko je priložen uz STL. Ako vaša uporaba nije pokrivena, možda ćete morati izraditi vlastito izvješće o kemijskoj sigurnosti.

Provjera i primjena scenarija izloženosti

Neki STL-ovi imat će u prilogu scenarij izloženosti što je novost. Ovisno o tome da li je tvar opasna i ovisno o količini koja se proizvodi ili uvozi. Ukoliko ga dobijete, trebate provjeriti da li djelujete u skladu s njime (pogledajte tablicu 1)

Što učiniti ako ne dobijete STL?

Ako vaša tvar nema STL-a, vi i dalje trebate primjenjivati mjere upravljanja rizikom o kojima vas je obavijestio dobavljač.

Što je scenarij izloženosti?

Scenarij izloženosti predstavlja sažetak s uputama kako sigurno koristiti kemikaliju. Opisuje načine i uvjete uporabe a pokriva cijeli ciklus kemikalije. Različiti načini uporabe uvjetuju i različite scenarije izloženosti.

Primarno je zadatak njegovog sastavljanja na proizvođaču odnosno uvozniku tvari kao dio izvješća o kemijskoj sigurnosti i registracijskog dosjea, a samo je u nekim slučajevima obveza daljnjih korisnika da ga osiguraju. Scenarij izloženosti izrađuje se samo za opasne kemikalije i one PBT/vPvB proizvedene ili uvezene u količini većoj od 10 tona na godinu po proizvođaču/uvozniku.

U scenariju izloženosti potrebno je usporediti stupanj izloženosti ljudi i okoliša i usporediti s numeričkim vrijednostima (DNEL, PNEC) baziranim na ekotoksikološkim i toksikološkim ispitivanjima.

Tablica 1. Pregledavanje scenarija izloženosti

1. Pročitajte opis uporabe u prvom dijelu scenarija izloženosti, koji je informativan. Ako se opis uporabe razlikuje od toga kako vi koristite taj proizvod, morate stupiti kontakt sa svojim dobavljačem i posavjetovati se s njim.

2. U scenariju izloženosti su informacije o tome kako se koristi tvar ili pripravak. Usporedite ih sa svojim načinom uporabe. Ako tvar ili pripravak koristite na način koji vodi većoj izloženosti, na primjer, ako koristite češće, veće količine ili na drugi način nego je opisano, morate kontaktirati svog dobavljača.

3. U scenariju izloženosti su navedene mjere za kontrolu rizika. Usporedite ih s mjerama koje vi koristite u zaštiti radnika, kupaca ili okoliša, te ukoliko su vaše mjere učinkovitije obavijestite dobavljača.

4. Ako se vaša uporaba tvari ili pripravaka razlikuje od scenarija izloženosti, imate sljedeće mogućnosti: stupite u kontakt s dobavljačem kako bi napravio scenarij izloženosti za vašu uporabu, ako je moguće prilagodite radnu praksu, počnete koristiti manje opasnu tvar ili pripravak.

Tvrtke koje proizvode pripravke

Tvrtka koja proizvodi pripravke mora izraditi STL-ove sukladno uredbi REACH, kao što je to bila dužna i do sada. U STL je potrebno uključiti relevantne podatke iz STL-a i scenarija izloženosti dobivene od dobavljača. Važno je da su informacije u scenariju izloženosti sukladne STL-u. Novost je što se ne kombiniraju samo informacije o opasnosti tvari i pripravaka već je potrebno prenijeti kupcima informacije o izloženosti i uvjetima uporabe.

Najvažnije odredbe uredbe REACH za daljnje korisnike

Najvažnije obveze za daljnje korisnike sadržane su glavi V uredbe REACH (članci 37–39):

1. Ako koristite opasne kemikalije ili pripravke, i dalje ćete primati STL-ove, koji sukladno REACH-u mogu imati i priložen scenarij izloženosti u kojem se opisana sigurna uporaba tvari ili pripravka kao i mjere upravljanja rizikom za zaštitu ljudi i osoba. Kada dobijete scenarij izloženosti morate provjeriti da li vaša trenutna uporaba ispunjava propisane uvjete.

Ako su uvjeti koje primjenjujete drugačiji ili vaša uporaba nije niti pokrivena scenarijem izloženosti, možete imati sljedeće mogućnosti:

- kontaktirati dobavljača da uključi vaš način uporabe u scenarij izloženosti
- prilagoditi uvjete uporabe onome iz scenarija izloženosti
- možete potražiti drugoga dobavljača koji ima izrađen scenarij izloženosti za vašu uporabu

- sami pripremiti izvješće o kemijskoj sigurnosti
- koristiti alternativnu tvar, pripravak ili postupak i prestati koristiti predmetnu tvar/pripravak

2. Ukoliko stavljate na tržište pripravke (formulator), morate svojim kupcem pripremiti STL-ove U nekim slučajevima morat ćete pripremiti scenarije izloženosti, priložiti ga STL-u (članak 31 uredbe REACH) te u njega uključiti uporabe i mjere zaštite.

3. Komunikacija u lancu opskrbe o uporabi tvari i osigurat će:

- razmjenu podataka o sigurnoj uporabi kemikalija
- proaktivnu komunikaciju uz i niz opskrbeni lanac REACH

4. Uporaba određenih tvari može podlijegati odobravanju od strane ECHA-e (autorizacija). To će navesti proizvođač/uvoznik obično u STL-u. Tvar se može koristiti ukoliko je uporaba u skladu s uvjetima iz autorizacije, a ukoliko nije morat ćete zatražiti autorizaciju svoje uporabe ili uporabe svojih kupaca (članak 56. uredbe REACH).

5. Neke tvari mogu podlijegati ograničenjima ili zabranama uporabe (članak 67. uredbe REACH, prilog XVII).

6. Ako proizvodite ili uvozite proizvode, možda podliježete obvezi registraciji tvari koja se iz proizvoda ispušta prilikom njegove uporabe. To nije upotrebno ako je određena uporaba tvari već pokrivena registracijom.. Ako proizvod sadrži 0,1 % (m/m) određene tvari zabrinjavajućih svojstava, možda imate obvezu obavijestiti Agenciju za kemikalije i obavijestiti svoje kupce o sigurnoj uporabi proizvoda, ovisno o količini tvari te da li je moguće isključiti izloženost (članci 7 i 33(1) uredbe REACH). Potrošači također mogu tražiti informacije o toj tvari (članak 33(2) uredbe REACH).

Ovaj popis obveza pojednostavljen je te dodatne informacije možete pronaći na stranicama ECHA-e (<http://echa.europa.eu>).

Posljedice registracije za daljnje korisnike

Niste dužni registrirati tvari koje koristite, već su to dužni njihovi proizvođači odnosno uvoznici, međutim registracija će utjecati na vas na sljedeće načine

- tvari koje nisu registrirane neće biti dostupne na tržištu EU
- razvrstavanje i označavanje nekih tvari se može promijeniti te ukoliko ste formulator koji koristi te tvari morate prilagoditi svoje STL-ove
- STL-ovi će biti dopunjeni određenim podacima prikupljenima za registraciju

Određivanje uloge u skladu s uredbom REACH

Daljnji korisnik je osoba koja nije proizvođač ili uvoznik, a koristi tvar samu ili u pripravku prilikom svoje industrijske ili profesionalne aktivnosti (članak 3(13) uredbe REACH).

Vaše obveze ovisne su o tome kakvu djelatnost obavljate.

Dvije su glavne uloge daljnjeg korisnika: formulator pripravaka i krajnji korisnik.

Formulator – ako miješate tvari prilikom čega ne dolazi do kemijske reakcije; otapanje tvari u vodi nije proizvodnja. Međutim miješanje lužina i baza kada nastaje nova tvar (sol) smatra se proizvodnjom.

Krajnji korisnik-koristi tvari ili preparate u svojoj industrijskoj ili profesionalnoj aktivnosti i ne opskrbljuje dalje.

Ukoliko samo pretačete kemikalije vi niste proizvođač nego daljnji korisnik.

Što se događa ako tvar nije registrirana?

Ako tvar nije registrirana, ne može se proizvoditi niti uvoziti odnosno stavljati na tržište u količini jednakoj ili većoj od 1 tone. Daljnji korisnici je stoga ne smiju niti koristiti, ako nije jedna od onih izuzeta iz obveze registracije. Ako provjerom ustanovite da vaša tvar nije predregistrirana, možete se obratiti ECHA-i koja će objaviti informaciju s nazivom tvari na svojoj stranici i spojiti vas s potencijalnom registrantom.

Više informacija o obvezama daljnjih korisnika možete naći u Vodiču za daljnje korisnike na stranicama ECHA-e (http://guidance.echa.europa.eu/docs/guidance_document/du_en.htm) u kojem možete pronaći i primjere scenarija izloženosti.